

Reactie Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) op internetconsultatie over wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het vastleggen van een monistisch bestuursmodel voor de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij

De NVB ondersteunt het voorstel van de Minister van Veiligheid en Justitie om een monistisch bestuursmodel ('one-tier board') in te voeren voor de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij. Reeds ten tijde van de invoering van het monistisch bestuursmodel voor de besloten en de naamloze vennootschap was de NVB van mening dat het monistisch bestuursmodel ook voor de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij open moest staan.

Het valt de NVB echter op dat in het voorontwerp een drietal onderwerpen, waarvan regeling in het voorontwerp op zijn plaats zou zijn, niet is meegenomen. Het gaat om de volgende drie onderwerpen:

1. de invoering van de one-tier board voor de vereniging;
2. de aanpassing van de tegenstrijdig belang regeling voor de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij;
3. de norm voor taakvervulling van bestuurders en commissarissen van de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij.

1. De invoering van de one-tier board voor de vereniging

Het voorontwerp introduceert voor de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij de one-tier board. Het is dan ook opmerkelijk dat het voorontwerp de vereniging niet de mogelijkheid biedt te kiezen voor een one-tier board. In de praktijk kan ook een vereniging behoefte hebben aan een one-tier board.¹ Bovendien heeft de Minister in het kader van de Wet Bestuur en Toezicht aangegeven dat er geen reden is om het monistisch bestuursmodel te onthouden aan andere rechtspersonen dan de NV en de BV indien de praktijk daaraan behoefte heeft.² De invoering van een one-tier board voor de vereniging vereist wel dat een algemene bepaling over de raad van commissarissen wordt toegevoegd aan de bepalingen over de vereniging. Dit is overigens ook op zijn plaats aangezien in de praktijk verenigingen ook raden van commissarissen hebben. De invoering van een regeling over de raad van commissarissen en van de one-tier board kan eenvoudig tot stand worden gebracht door artikel 2:57 BW en het voorgestelde artikel 2:56a BW te verplaatsen naar titel 2 over verenigingen.

2. Tegenstrijdig belang regeling voor de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij

Bij de invoering van het monistisch bestuursmodel voor de NV en de BV is tevens de wettelijke vertegenwoordigingsregeling bij tegenstrijdig belang van bestuurders van de NV en de BV vervangen door een, niet-extern werkende, besluitvormingsregeling. De Minister merkte hier over op:

*De regeling van het monistische stelsel is bij uitstek de gelegenheid om de tegenstrijdig belang regeling te heroverwegen. Wij raken hier immers aan de verhouding tussen de bestuurder, het bestuur en de raad van commissarissen.*³

¹ Zie bijvoorbeeld D.F.M.M. Zaman, De toekomst van de stichting, de vereniging en de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij, WPNR 2013/6973, p. 332; M. van Olffen, 'Consultatie monistisch bestuursmodel coöperatie en onderlinge waarborgmaatschappij', Ondernemingsrecht 2013/90, alinea 2 (Van Olffen merkt op dat er veel meer verenigingen zijn dan co

² Kamerstukken II, 2008-2009, 31 763, nr. 6, p. 17. Overigens heeft de stichting, gezien haar vele verschijningsvormen, ook behoefte aan de invoering van een monistisch bestuursmodel. Zie Zaman, voetnoot 1, pp. 329-330. Dit vereist overigens ook de invoering van een basisregeling voor toezicht bij stichtingen in Boek 2 BW.

³ Kamerstukken II, 2008-2009, 31 763, nr. 3, p. 10. Kamerstukken II, 2008-2009, 31 763, nr. 6, p. 19.

Voorts merkte de Minister over een besluitvormingsregeling voor andere rechtspersonen op:

Wanneer uit de behandeling van dit wetsvoorstel blijkt dat er steun is voor de voorgestelde regeling van de rechtsgevolgen in het geval er een tegenstrijdig belang aanwezig is bij een bestuurder of commissaris van een NV of BV, zal ik bezien of diezelfde regeling kan worden ingevoerd bij andere rechtspersonen. Dat zou het meest voor de hand liggen wanneer bij die rechtspersonen ook wordt voorzien in een wettelijke regeling van het monistische bestuursmodel. Ik ga er overigens vanuit dat aanvullende wetgeving noodzakelijk zal zijn om een goede aansluiting te verkrijgen op de specifieke kenmerken van die rechtspersonen.⁴

De bezwaren die de Minister bij de invoering van een besluitvormingsregeling voor de NV en de BV aanvoerde tegen de wettelijke vertegenwoordigingsregeling zijn ook van toepassing op de vertegenwoordigingsregeling van de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij.⁵ Ook bij deze rechtspersonen leidt het recht van de algemene ledenvergadering om bij tegenstrijdig belang van een bestuurder een of meer personen aan te wijzen om de vereniging te vertegenwoordigen tot formeel aandoende besluitvorming. Voorts leidt de externe werking van de vertegenwoordigingsregeling tot rechtsonzekerheid bij vennootschap en wederpartij en leidt tegenstrijdig belang bij één bestuurder tot ontneming van de vertegenwoordigingsbevoegdheid aan het gehele bestuur. De introductie van de one-tier board bij de coöperatie, de onderlinge waarborgmaatschappij en de vereniging is dan ook een goed moment om de wettelijke tegenstrijdig belang regeling van deze rechtspersonen gelijk te trekken met die van de NV en de BV.⁶ Dit komt neer op de invoering van een besluitvormingsregeling voor tegenstrijdig belang van bestuurders en commissarissen van een vereniging, een coöperatie en een onderlinge waarborgmaatschappij.

3. Norm voor taakvervulling van bestuurders en commissarissen van de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij

De invoering van een besluitvormingsregeling noopt tot definiëring van de norm waarop bestuurders en commissarissen zich in de vervulling van hun taak moeten richten. Voor bestuurders kan deze norm, samen met de besluitvormingsregeling, worden opgenomen in artikel 2:44 BW. Voor commissarissen van een coöperatie is deze norm reeds opgenomen in artikel 2:57 lid 2 BW. Dit artikel kan worden verplaatst naar titel 2 over verenigingen.

In de bijlage is een uitgewerkt voorstel opgenomen dat voorziet in een one-tier board en nieuwe tegenstrijdig belang regeling voor de vereniging, de coöperatie en de onderlinge waarborgmaatschappij.

⁴ Kamerstukken II, 2008-2009, 31 763, nr. 6, p. 19.

⁵ Kamerstukken II, 2008-2009, 31 763, nr. 3, p. 11.

⁶ Zie ook Van Olffen, voetnoot 1, alinea 9.

Bijlage

Voorstel NVB tot wijziging van enkele artikelen van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek

A. Na artikel 37 wordt een nieuw artikel 37a ingevoegd luidende:

Artikel 37a

1. Tenzij toepassing is gegeven aan artikel 44a kan bij statuten worden bepaald dat er een raad van commissarissen zal zijn. De raad bestaat uit een of meer natuurlijke personen.
2. De raad van commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming. Hij staat het bestuur met raad ter zijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de rechtspersoon en de daarmee verbonden onderneming of organisatie.
3. Tenzij bij de statuten anders is bepaald, is de raad van commissarissen bevoegd iedere door de algemene vergadering benoemde bestuurder te allen tijde te schorsen. Deze schorsing kan te allen tijde door de algemene vergadering worden opgeheven.
4. Een commissaris neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in lid 2. Wanneer de raad van commissarissen hierdoor geen besluit kan nemen, wordt het besluit genomen door de algemene vergadering, tenzij de statuten anders bepalen.
5. De statuten kunnen aanvullende bepalingen omtrent de taak en de bevoegdheden van de raad en van zijn leden bevatten.
6. Tenzij de statuten anders bepalen, kan de algemene vergadering aan de commissarissen als zodanig een bezoldiging toekennen.
7. Tenzij de statuten de commissarissen stemrecht toekennen, hebben zij als zodanig in de algemene vergadering slechts een raadgevende stem.
8. Het bestuur verschaft de raad van commissarissen tijdig de voor de uitoefening van diens taak noodzakelijke gegevens.
9. Bij een aanbeveling of voordracht tot benoeming van een commissaris worden van de kandidaat medegedeeld zijn leeftijd, zijn beroep en de betrekkingen die hij bekleedt of die hij heeft bekleed voor zover die van belang zijn in verband met de vervulling van de taak van een commissaris. Tevens wordt vermeld aan welke rechtspersonen hij reeds als commissaris is verbonden; indien zich daaronder rechtspersonen bevinden, die tot een zelfde groep behoren, kan met de aanduiding van de groep worden volstaan. De aanbeveling en de voordracht worden met redenen omkleed.

B. Aan artikel 2:44 BW worden twee nieuwe leden toegevoegd luidende:

3. Bij de vervulling van hun taak richten de bestuurders zich naar het belang van de vereniging en de met haar verbonden onderneming of organisatie.
4. Een bestuurder neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang bedoeld in lid 3. Wanneer hierdoor geen bestuursbesluit kan worden genomen, wordt het besluit genomen door de raad van commissarissen. Bij ontbreken van een raad van commissarissen wordt het besluit genomen door de algemene vergadering, tenzij de statuten anders bepalen.

C. Artikel 44a

Artikel 56a uit het voorontwerp vernummeren naar artikel 44a, en artikel 44a invoegen na artikel 44.

D. Artikel 47 vervalt.

E. Artikel 57 vervalt.

F. Artikel 57a lid 2 vervalft.

G. In het ambtelijk voorontwerp moet in artikel 63aj de verwijzing naar artikel 56a vervangen worden door een verwijzing naar artikel 44a.